

Chambre des Représentants

SESSION 1981-1982

12 MAI 1982

PROPOSITION DE LOI

portant des dispositions particulières relatives au mode de gestion des services communaux d'utilité publique dans les communes concernées par les fusions, annexions et modifications de limites de communes réalisées par la loi du 30 décembre 1975

(Déposée par M. Desutter)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition que le soussigné avait déjà déposée au cours de la session 1980-1981 (Chambre, 1980-1981, n° 751) et qui avait été prise en considération en séance publique le 5 mars 1981 a pour objet de régler, dans le respect de l'autonomie communale, le problème des conséquences de la fusion des communes sur les associations intercommunales.

Le principe de base est de laisser aux communes le soin de négocier avec les associations intercommunales des modifications à apporter à la situation actuelle, en vue d'adapter celle-ci en fonction des intérêts communaux. En cas d'échec des négociations, il convient de donner aux communes la possibilité de se retirer de quelque forme de gestion que ce soit qui ne leur donne pas satisfaction et ce, nonobstant toute disposition statutaire contraire mais moyennant paiement d'une indemnité équitable conformément au droit commun en ce qui concerne les dommages et intérêts résultant de l'inexécution d'obligations et, en particulier, les dispositions qui figurent dans les statuts des associations intercommunales concernées ou qui seraient convenues entre les parties.

Commentaire des articles

Article 1

Cet article instaure pour les communes qui le souhaitent le droit de choisir, entre plusieurs organismes qui exercent une même activité sur leur territoire, celui qui, à l'exclusion

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1981-1982

12 MEI 1982

WETSVOORSTEL

houdende bijzondere bepalingen inzake de beheersvorm van de gemeentelijke diensten van openbaar nut in de gemeenten die betrokken zijn bij de samenvoegingen, aanhechtingen en wijzigingen van grenzen van de gemeenten tot stand gebracht door de wet van 30 december 1975

(Ingediend door de heer Desutter)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel dat door ondergetekende reeds tijdens de zitting 1980-1981 werd neergelegd (Kamer, 1980-1981, n° 751) en tijdens de openbare vergadering van 5 maart 1981 in overweging werd genomen, heeft tot doel het probleem van de gevolgen van de samenvoeging van gemeenten op de intercommunales te regelen en dit met eerbiediging van de gemeentelijke autonomie.

Het principe is dat aan de gemeenten de zorg dient gelaten om met de intercommunales over de wijzigingen van de huidige toestand te onderhandelen teneinde deze aan te passen in functie van de gemeentelijke belangen. Indien de onderhandelingen niet slagen, dient aan de gemeenten nochtans de mogelijkheid geboden om uit te treden uit eender welke vorm die hen geen voldoening zou geven, en dit niettegenstaande andersluidende statutaire bepalingen doch mits betaling van een billijke vergoeding overeenkomstig het gemeen recht met betrekking tot de schadevergoeding ingevolge de niet-uitvoering van verbintenissen, en inzonderheid met betrekking tot de bepalingen die terzake opgenomen zijn in de statuten van de betrokken intercommunales, of die zouden overeengekomen zijn tussen partijen.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel stelt het recht in voor de gemeenten die zulks wensen om tussen meerdere instellingen die eenzelfde activiteit uitoefenen op hun grondgebied een keuze te maken

de tous les autres, sera chargé de cette activité et ce, par dérogation à la règle figurant à l'article 15 de l'arrêté royal du 3 octobre 1975 réglant certaines modalités et conséquences des fusions de communes et modifications de limites réalisées par l'arrêté royal du 17 septembre 1975, ratifié par la loi du 30 décembre 1975; cet article dispose que les nouvelles communes créées par cet arrêté succèdent à tous les biens, droits, charges et obligations des anciennes communes dont elles se composent.

Le principe de l'exécution de bonne foi des obligations contractuelles doit toutefois être respecté, sauf au cas où des circonstances exceptionnelles justifieraient une dérogation. Un délai suffisamment long doit être fixé pour donner aux parties une possibilité raisonnable d'accord à l'amiable. Dans la même optique, il ne peut être fait usage du droit de se retirer d'une association intercommunale que dans un délai raisonnable.

Art. 2

Cet article sauvegarde les droits de la commune, des associations intercommunales et de leurs associés en cas de décision unilatérale de la commune.

La commune doit avoir la possibilité d'acquérir à un prix équitable les installations nécessaires à la poursuite des activités; elle a droit à une part équitable de l'actif net de l'association dont elle se retire.

Ceux qui ont traité avec elle ne peuvent subir de dommages par suite de sa décision. Ils doivent avoir la certitude que, dans le cadre de leur apport à l'association intercommunale, les installations utilisées pour leurs activités et situées sur le territoire communal seront achetées à un prix équitable et que le personnel y affecté sera repris — qu'il appartienne aux effectifs d'une association intercommunale ou d'une société privée.

D'autre part, les dommages qui sont subis par l'association intercommunale et ses associés et qui sont une suite immédiate et directe de la décision unilatérale de retrait prise par une commune doivent être indemnisés et ce, conformément aux principes généraux du droit qui figurent notamment à l'article 11 de la Constitution et aux articles 1146 à 1155 ainsi qu'à l'article 1184 du Code civil.

Bien que l'objet social des associations intercommunales soit d'assurer un service d'utilité publique, il n'en est pas moins que leurs activités se soldent par des résultats positifs. On ne peut contester la légitimité des ressources que les communes peuvent retirer de leur participation à ces associations intercommunales.

Les associés de droit privé éventuels s'attendent par ailleurs à une rémunération équitable de leur apport en capital et de leur activité. Les droits contractuels convenus entre les associés publics et privés doivent être loyalement respectés.

La résolution anticipée d'un contrat qui lie une commune à une société peut compromettre le résultat des activités de cette dernière, même en dehors du cas extrême de la grande ville qui se retirerait d'une intercommunale composée pour le reste de communes à caractère rural.

Ceux qui réclament ces dommages et intérêts doivent bien entendu établir la réalité du dommage subi.

pour één enkele instelling die, met uitsluiting van all' andere, met deze activiteit belast zal worden, dit alles in afwijking van de regel welke is opgenomen in artikel 15 van het bij de wet van 30 december 1975 bekrachtigd koninklijk besluit van 3 oktober 1975 houdende zekere modaliteiten en gevolgen van de samenvoeging van gemeenten en grenswijzigingen verwezenlijkt door het koninklijk besluit van 17 december 1975. Dit artikel 15 bepaalt dat de opgerichte nieuwe gemeenten alle bezittingen, rechten, lasten en verplichtingen overnemen van de vroegere gemeenten waaruit zij zijn samengesteld.

Het beginsel van de uitvoering te goeder trouw der contractuele verbintenissen dient evenwel geëerbiedigd, behoudens ingeval uitzonderlijke omstandigheden een afwijking zouden rechtvaardigen. Een voldoende lange termijn dient te worden bepaald om aan de partijen een redelijke kans te geven een minnelijke schikking te bereiken. In dezelfde zin mag van het recht van uittreding uit een intercommunale slechts gebruik gemaakt worden binnen redelijke termijnen.

Art. 2

Dit artikel beschermt de rechten zowel van de gemeenten als van de intercommunales en hun vennoten in geval van eenzijdige beslissing van de gemeente.

De gemeente moet in de mogelijkheid gesteld worden om de installaties nodig voor de voortzetting van de activiteiten tegen een billijke prijs te verwerven; zij heeft recht op een billijk aandeel in het netto-actief van de vennootschap waaruit zij treedt.

Zij die met haar gehandeld hebben mogen geen schade ondervinden tengevolge van haar beslissing. Zij dienen de zekerheid te hebben dat de installaties met betrekking tot hun activiteiten op het gemeentelijk grondgebied zullen gekocht worden tegen een billijke prijs, dat het overeenstemmend personeel zal overgenomen worden — of het nu behoort tot het effectief van een intercommunale of van een privé-maatschappij — in het kader van een bedrijfsinbreng in een intercommunale.

Anderzijds dient de door de intercommunale en haar vennoten geleden schade, die het rechtstreeks en onmiddellijk gevolg is van de eenzijdige beslissing van een gemeente tot uittreding, vergoed te worden en dit overeenkomstig de algemene rechtsbeginselen welke onder meer opgenomen zijn in artikel 11 van de Grondwet en in de artikelen 1146 tot 1155 alsmede in artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek.

Hoewel het maatschappelijk doel van de intercommunales het verzekeren van een dienst van openbaar nut betreft, is het daarom niet minder wenselijk dat hun activiteit uitmondt in een positief resultaat. Men kan de rechtmatigheid van de inkomsten die de gemeenten uit hun deelname aan deze intercommunales kunnen betrekken, niet betwisten.

De gebeurlijke privaatrechtelijke vennoten anderzijds verwachten een billijke vergoeding voor de inbreng van hun kapitaal en van hun bedrijvigheid. De contractuele rechten overeengekomen tussen de publieke en de privé-vennoten dienen op eerlijke wijze geëerbiedigd te worden.

De voortijdige ontbinding van een overeenkomst die een gemeente verbindt met een vennootschap kan het resultaat van de activiteiten van deze laatste in gevaar brengen, zonder dat wij daarom moeten denken aan het extreme geval van de uittreding van een grote stad uit een intercommunale die voor het overige is samengesteld uit gemeenten met agrarisch karakter.

Zij die schadevergoeding eisen zullen uiteraard het bewijs dienen te leveren van het bestaan van de geleden schade.

Art. 3

Cet article a pour but de garantir la neutralité fiscale des opérations qui résultent de l'application des dispositions de la présente proposition de loi et, par voie de conséquence, de favoriser la solution à l'amiable des problèmes.

Le texte vise toutefois, en renvoyant à l'article 35 du Code des impôts sur les revenus, à éviter l'immunisation définitive des plus-values éventuelles qui se dégageraient dans les comptes des associés de l'intercommunale.

Art. 4

Cet article met la ville d'Anvers dans une situation analogue à celle des autres communes du Royaume.

Art. 5

D'éventuelles lenteurs dans l'exercice de la tutelle ne peuvent entraver la mise en œuvre des décisions prises par les communes en matière de rationalisation de leurs services d'utilité publique.

PROPOSITION DE LOI

Article 1

Si, par suite de fusions, annexions et modifications des limites de communes réalisées par la loi du 30 décembre 1975, un service communal d'utilité publique est assuré, sur le territoire d'une même commune, par plusieurs organismes, associations intercommunales, régies ou services communaux, le conseil communal peut, dans le cadre d'un contrat conclu avant le 31 décembre 1985 entre les communes et les associations intercommunales concernées, décider de confier cette activité pour l'ensemble du territoire à un des organismes qui en sont déjà chargés pour une partie du territoire.

A défaut d'un tel accord, la commune a le droit de se retirer entre le 1er janvier 1986 et le 30 juin 1987 d'une ou de plusieurs associations intercommunales afin de réaliser l'uniformisation visée à l'alinéa précédent. Ce retrait devient effectif à l'expiration de l'exercice social en cours.

La commune qui ne prend pas de décision avant le 30 juin 1987 reste tenue des engagements contractuels des communes qui la composent.

Art. 2

Les droits visés à l'article 1 sont exercés nonobstant toute disposition légale, réglementaire, statutaire ou contractuelle contraire.

Sans préjudice des dispositions d'une convention entre les parties intéressées :

a) la commune qui se retire d'une association intercommunale est tenue d'acquérir ou de faire acquérir par le nouvel exploitant les installations qui sont nécessaires à

Art. 3

Dit artikel heeft tot doel de fiscale neutraliteit te waarborgen van de verrichtingen die voortvloeien uit de toepassing van onderhavig wetsvoorstel teneinde de minnelijke oplossing van de problemen te bevorderen.

De tekst streeft er nochtans naar een definitieve vrijstelling van de eventuele meerwaarden te vermijden die zouden vrijkomen uit de rekeningen van de vennoten van de intercommunale, dit door verwijzing naar artikel 35 van het Wetboek op de inkomstenbelasting.

Art. 4

Dit artikel plaatst de stad Antwerpen in een analoge toestand als de andere gemeenten van het Koninkrijk.

Art. 5

De gebeurlijke traagheid in de uitoefening van de voogdij mag geen hinderpaal vormen voor de verwezenlijking van de door gemeenten genomen beslissingen inzake de rationalisering van hun diensten voor openbaar nut.

E. DESUTTER

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Indien, tengevolg van samenvoegingen, aanhechtingen en grenswijzigingen van gemeenten tot stand gebracht door de wet van 30 december 1975, op het grondgebied van eenzelfde gemeente, een gemeentelijke dienst van openbaar nut verzekerd wordt door meerdere instellingen, intercommunales, regies of gemeentelijke diensten, mag de gemeenteraad, in het kader van een overeenkomst afgesloten vóór 31 december 1985 tussen de gemeenten en de betrokken intercommunales, beslissen deze activiteit voor het geheel van het grondgebied toe te vertrouwen aan één enkele van de instellingen die er reeds mee belast is voor een gedeelte van het grondgebied.

Bij gebrek aan een dergelijke overeenkomst heeft de gemeente het recht om tussen 1 januari 1986 en 30 juni 1987 uit te treden uit één of meerdere intercommunales teneinde de in het vorig lid beoogde eenvormigheid te bereiken. Deze uittreding heeft uitwerking op het einde van het lopend maatschappelijk dienstjaar.

Indien de gemeente geen beslissing heeft genomen vóór 30 juni 1987 blijft zij gebonden aan de contractuele verplichtingen van de gemeenten waaruit zij is samengesteld.

Art. 2

De in het eerste artikel vermelde rechten worden uitgeoefend niettegenstaande alle hiermee strijdige wettelijke, réglementaire, statutaire of contractuele bepalingen.

Onverminderd de bepalingen van een overeenkomst tussen betrokken partijen :

a) is de gemeente die uit een intercommunale treedt, gehouden tot het aankopen of laten aankopen door de nieuwe uitbater van de installaties dienstig voor de uitbating op

l'exercice sur son territoire de l'activité visée par sa décision et dont l'intercommunale ne fait plus usage; elle a le droit de reprendre ou de faire reprendre par le nouvel exploitant les installations qui servent uniquement à cette activité sur son territoire et qui sont nécessaires au service dont l'exécution relève de sa responsabilité.

Le prix des installations est fixé par expertise au moment de l'entrée en vigueur de la décision de la commune;

b) la commune qui se retire d'une association intercommunale a le droit d'obtenir de cette dernière le paiement de sa part d'actif net telle que celle-ci résulte du bilan de l'exercice social à l'expiration duquel elle se retire, le cas échéant, sans préjudice des dispositions des lois coordonnées sur les sociétés commerciales;

c) la commune qui se retire succède à tous les droits, charges et obligations quelconques de l'association intercommunale résultant de l'activité sur son territoire à l'égard de la clientèle qu'elle reprend. Elle garantit l'association intercommunale dont elle se retire des suites de toute action judiciaire ou autre se rapportant à l'activité de distribution sur son territoire;

d) la décision de retrait est tributaire de l'acceptation par le nouvel exploitant de recruter le personnel de l'entité qui assure l'exploitation.

Le personnel ainsi engagé aura le choix entre le statut dont il bénéficiait auprès de son employeur précédent et celui du personnel de l'entité à laquelle il est transféré. Si le régime de pension applicable au personnel de l'entité cédante est réglé selon le système de la répartition, le cessionnaire reprendra, en ce qui concerne la pension, sa part des obligations de l'entité cédante. La reprise du personnel s'opère de plein droit et les dispositions légales et contractuelles relatives au délai et aux indemnités de préavis ne sont pas applicables.

Si le retrait d'une commune d'une association intercommunale cause à cette association ou à ses associés un dommage réel qui en est la suite immédiate et directe, la commune est tenue à des dommages et intérêts conformément aux principes du droit commun, que ceux-ci soient ou non inscrits dans les statuts des associations intercommunales concernées. Les tribunaux civils connaissent des contestations nées de l'application de la présente disposition.

Art. 3

Dans le cadre de l'article 2 de la présente loi, les associations intercommunales ainsi que leurs membres sont immunisés de tout impôt au profit de l'Etat en cas de cession d'actifs dont les associés ont la propriété ou l'usage.

En ce qui concerne la taxe sur la valeur ajoutée, les cessions sont censées s'opérer sous le régime de l'article 11 du Code de la taxe sur la valeur ajoutée.

En ce qui concerne le droit d'enregistrement, les mutations immobilières sont exonérées du droit proportionnel.

En ce qui concerne l'impôt sur les revenus, les amortissements, moins-values et plus-values à prendre en considération dans le chef du cessionnaire pour les biens qui doivent faire l'objet de la cession sont déterminés comme si ceux-ci n'avaient pas changé de propriétaire.

Si elle est soumise à l'impôt des sociétés, la plus-value réalisée par la partie cédante est immunisée aux conditions prévues à l'article 35 du Code des impôts sur les revenus.

haar grondgebied van de door haar beslissing beoogde activiteit en waarvan de intercommunale geen gebruik meer maakt; zij heeft het recht om over te nemen of te laten overnemen door de nieuwe uitbater de installaties die uitsluitend dienstig zijn voor deze activiteit op haar grondgebied en die noodzakelijk zijn voor de dienst waarvan de uitvoering tot haar verantwoordelijkheid hoort.

De prijs van de installaties wordt bepaald door schatting van experts. Hij wordt berekend op het ogenblik dat de gemeentelijke beslissing van kracht wordt;

b) heeft de gemeente die uit een intercommunale treedt het recht om van de intercommunale haar deel in het netto-actief te ontvangen zoals dat voortvloeit uit de balans van het maatschappelijk dienstjaar waarin op het einde ervan haar uittreding verwezenlijkt wordt, onverminderd in voorkomend geval de bepalingen van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen;

c) neemt de gemeente die uittreedt alle rechten, lasten en verplichtingen van elke aard over van de intercommunale uit hoofde van de activiteit op haar grondgebied inzonderheid voor wat betreft de cliënteel die zij overneemt. Zij vrijwaart de intercommunale waaruit zij treedt van de gevolgen van iedere eis, zij het gerechtelijke of andere, met betrekking tot de distributieactiviteit op haar grondgebied;

d) is de beslissing van uittreding afhankelijk van de instemming van de nieuwe uitbater om het personeel van de entiteit, die de exploitatie verzekert, aan te werven.

Het aldus aangeworven personeel zal de keuze hebben tussen het statuut dat het bij zijn vorige werkgever, heeft of dat van het personeel van de entiteit waarnaar het overgeplaatst wordt. Ingeval het pensioenstelsel van het personeel van de afstand doende entiteit geregeld is volgens het repartitiestelsel, zal de overnemer zijn deel van de verplichtingen van de afstand doende entiteit overnemen voor wat het pensioen betreft. De overname van het personeel gebeurt van rechtswege en de wettelijke en contractuele bepalingen met betrekking tot de opzegtermijn en de opzegvergoedingen zijn niet van toepassing.

Indien de uittreding van een gemeente uit een intercommunale aan deze intercommunale of aan haar vennoten een werkelijke schade berokkent die er het onmiddellijk en rechtstreeks gevolg van is, dan is de gemeente tot schadevergoeding verplicht overeenkomstig de beginselen van het gemeen recht, zij het dat deze voorzien zijn in de statuten van de betrokken intercommunales of niet. De burgerlijke rechtbanken nemen kennis van de geschillen die ten gevolge van de toepassing van deze bepaling ontstaan.

Art. 3

In het kader van artikel 2 van onderhavige wet zijn de intercommunale verenigingen en hun leden vrijgesteld van iedere belasting ten voordele van de Staat in geval van afstand van activabestanddelen waarvan de vennoten de eigendom of het gebruik bezitten.

Wat de belasting over de toegevoegde waarde betreft, worden de overdrachten geacht te vallen onder toepassing van artikel 11 van het Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde.

Wat het registratierecht betreft worden de overdrachten van onroerende goederen vrijgesteld van het evenredig recht.

Wat de inkomstenbelasting betreft worden de afschrijvingen, de minwaarden en de meerwaarden, die in hoofde van de overnemer dienen beschouwd voor de over te dragen goederen, bepaald alsof deze niet van eigenaar waren veranderd.

De meerwaarde verwezenlijkt door de overdragende partij wordt, indien zij onderworpen is aan de vennootschapsbelasting, vrijgesteld volgens de voorwaarden van artikel 35 van de Wetboek van de inkomstenbelastingen.

Art. 4

Les dispositions de la présente loi seront applicables à la nouvelle commune visée à l'article 1 de l'arrêté royal du 17 septembre 1975, ratifié par la loi précitée du 30 décembre 1975, à partir de l'installation du nouveau conseil communal issu des élections communales de 1982, sous réserve qu'en ce qui concerne l'application de l'article 2, les dates prévues des 31 décembre 1985, 1er janvier 1986 et 30 juin 1987 deviennent respectivement les 31 décembre 1991, 1er janvier 1994 et 30 juin 1995.

Art. 5

Les décisions prises par le conseil communal en application de la présente loi sont soumises à l'avis de la Députation permanente et à l'approbation du Roi.

Toutefois, ces décisions acquièrent de plein droit force exécutoire en l'absence d'arrêté royal pris dans un délai de 90 jours à compter de la date de l'envoi de la décision de la Députation permanente, laquelle dispose d'un délai de 30 jours pour faire connaître son avis.

13 avril 1982.

Art. 4

De bepalingen van onderhavige wet zullen van toepassing zijn voor de nieuwe gemeente bedoeld in artikel 1 van het bij de voormelde wet van 30 december 1975 bekrachtigd koninklijk besluit van 17 september 1975, vanaf de installatie van de nieuwe gemeenteraad na de gemeenteraadsverkiezingen van 1982, onder het voorbehoud dat, voor wat de toepassing van artikel 2 betreft, de voorziene data van 31 december 1985, 1 januari 1986 en 30 juni 1987 respectievelijk vervangen worden door 31 december 1991, 1 januari 1994 en 30 juni 1995.

Art. 5

De gemeenteraadsbeslissingen genomen bij toepassing van onderhavige wet zijn onderworpen aan het advies van de Bestendige Deputatie en aan de goedkeuring van de Koning.

Zij worden echter van rechtswege uitvoerbaar bij gebreke aan een koninklijk besluit binnen een termijn van 90 dagen te rekenen vanaf de datum van verzending van de beslissing van de Bestendige Deputatie welke over 30 dagen beschikt om haar advies kenbaar te maken.

13 april 1982.

E. DESUTTER
A. d'ALCANTARA
J.-P. GRAFE